

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 15840
Tarih : 07.01.2026

10/3571

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de vergi sistemi anayasada yer alan mali güce göre vergilendirme ilkesine aykırı biçimde yapılandırılmıştır. Özellikle dolaylı vergiler ve dar tutulan gelir vergisi dilimleri nedeniyle vergi yükü büyük ölçüde emekçilerin ve yoksulların omuzlarına bindirilmiştir. 2026 yılı için belirlenen gelir vergisi tarifesi, yüksek enflasyon ve ücret artışları karşısında yetersiz kalmakta, asgari ücretliler başta olmak üzere emekçilerin yılın henüz ilk aylarında üst vergi dilimlerine girmelerine ve yüksek oranda vergilendirilmelerine neden olmaktadır. Son yıllarda vergi dilim tarifelerinin yeniden değerlendirme oranında arttırılmaması, buna rağmen sermayeye tanınan vergi istisna ve muafiyet düzenlemeleri gelir dağılımındaki adaletsizliği derinleştirmektedir. 2026 yılı Gelir Vergisi Dilimlerinin emekçiler üzerindeki olumsuz sonuçları, anayasal vergilendirme ilkeleri çerçevesinde tüm yönleriyle, açınsından incelenmesi amacıyla Anayasa’nın 98. ve İçtüzüğü’nün 104. ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması büyük bir önem taşımaktadır. (07.01.2026)

Gülüstan KILIÇ KOÇYİĞİT
DEM Parti Grup Başkanvekili
Kars Milletvekili

Sezai TEMELLİ
DEM Parti Grup Başkanvekili
Muş Milletvekili

GEREKÇE

Vergi, devletlerin kamusal hizmetleri yerine getirebilmek amacıyla yurttaşlardan cebri olarak topladığı mali yükümlülüklerdir. Ancak vergiler yalnızca bir gelir toplama aracı değil, aynı zamanda iktidarların ekonomi politik tercihlerinin, sınıfsal yönelimlerinin ve toplumsal adalet anlayışlarının en açık göstergelerinden birisidir. Bu nedenle vergi politikalarındaki tercihler, yurttaşların yaşam koşullarını, gelir dağılımını ve toplumsal eşitsizlikleri doğrudan etkileme özelliğine sahiptir.

Türkiye’de vergi sisteminin en temel yapısal sorunu vergi yükünün adaletsiz biçimde dağıtılmasıdır. Anayasa’da açıkça güvence altına alınan “mali güce göre vergilendirme” ilkesi, sosyal devlet anlayışının temel dayanaklarından biri olmasına rağmen Türkiye’de fiilen uygulanmamaktadır. Vergi gelirlerinin yaklaşık yüzde 65-70’i dolaylı vergilerden oluşmakta, KDV ve ÖTV gibi tüketim üzerinden alınan vergiler, gelir düzeyinden bağımsız olarak herkese eşit oranda uygulanmaktadır. Bu durum ise emekçilerin ve sabit gelirliilerin gelirlerinin çok daha büyük bir kısmını vergiye ayırmak zorunda kalmasına yol açmaktadır. Buna karşılık sermaye, rant ve servet gelirleri ya düşük oranlarla vergilendirilmekte ya da istisna ve muafiyetlerle korunmaktadır. Böylece Türkiye’de vergi sistemi, gelir eşitsizliğini azaltmak yerine derinleştiren ve arttıran bir mekanizma haline gelmektedir.

Gelir vergisi dilimleri tarifesi de bu adaletsiz vergi yapısının önemli bir parçalarından birisi olarak iş görmektedir. Birinci vergi diliminin dar tutulması nedeniyle asgari ücretli ve düşük ücretli çalışanlar yılın erken aylarında daha yüksek vergi oranlarına tabi tutulmaktadır. Enflasyon karşısında ücretlere yapılan artışlar, vergi dilimleri güncellenmediği için kısa sürede etkisini yitirmekte, emekçiler fiilen “gizli vergi zammı” ile karşı karşıya bırakılmaktadır. Brüt ücretlerdeki artışa rağmen net gelir artışının sınırlı kalması, milyonlarca çalışanın alım gücünü aşındırmakta ve yoksulluğu kalıcı hale getirmektedir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından hazırlanarak yayımlanan tebliğle 2026 yılında uygulanacak gelir vergisi tarifesi belirlenmiş, buna göre gelir vergisinin ilk dilimi 158 bin liradan 190 bin liraya, ikinci dilimi 330 bin liradan 400 bin liraya, üçüncü dilimi 800 bin liradan 1 milyon liraya, dördüncü dilimi ise 4 milyon 300 bin liradan 5 milyon 300 bin liraya yükseltilmiştir. Oysa 2000 yılından bu yana Yeniden Değerleme Oranında artış yapılırsa sadece ilk dilimin bugün itibarıyla 521 bin 210 lira olması gerekiyordu. Ancak yapılan bu artışlar, yüksek enflasyon koşulları ve ücret artışlarının seyri dikkate alındığında emekçiler açısından herhangi bir rahatlama sağlamamaktadır. Zira AKP döneminde vergi dilimlerindeki artış gerçek enflasyon oranlarının gerisinde bırakılarak emekçilerin maaşlarındaki vergi kesintisi çok daha fazla yapılmıştır. Yani vergi dilimlerindeki artış asgari ücret ve ortalama ücret artışlarının gerisinde bırakılarak, ücretli çalışanların yılın erken aylarında daha yüksek vergi dilimine girmelerinin önü açılmaktadır. Bu yönüyle 2026 Gelir Vergisi Dilimi Tarifesi, mali güce göre vergilendirme ilkesine aykırı biçimde, düşük ve orta gelirli kesimler açısından ilave vergi yükü işlevi görmektedir.

Yeniden Değerleme Oranının yıllar boyunca eksik ve seçici biçimde uygulanması da bu tabloyu ağırlaştırmaktadır. Gelir vergisi tarifesinin ilk dilimi, olması gereken seviyelerin çok altında tutulmakta, bütçe açığının kısmen kapatılmasının yükü emekçilerin sırtına yıkılmaktadır. Şirketlere yönelik vergi afları, yapılandırmalar, muafiyetler ve sermaye lehine düzenlemeler sürerken, ücretlilerin gelirleri kaynağında kesilmeye devam etmektedir. Bu durum, vergi yapısının açık biçimde sermayeyi korumak üzerine inşa edildiğini göstermektedir.

Asgari ücrete kadar olan gelir için getirilen vergi istisnası uygulaması da sorunu çözmekten uzak olup, fiilen yeni adaletsizlikler üretmektedir. Gelirin tamamının önce vergilendirilip ardından istisna yoluyla mahsup edilmesi, çalışanların daha erken üst vergi dilimlerine girmesine neden olmakta, harcanabilir gelirlerini düşürmektedir. Bu uygulama hem yaşam standartlarını geriletmekte hem de güvencesiz çalışmayı teşvik eden sonuçlar doğurmaktadır.

Türkiye’de yaklaşık 16 milyon ücretlinin yaşadığı bu yapısal sorun bireysel bir gelir meselesi değil, açık bir toplumsal adalet sorunudur. Bu nedenle 2026 yılında uygulanacak gelir vergisi tarifesinin getirdiği adaletsizlikler başta olmak üzere, vergi yapısı içerisinde dolaylı vergilerin ağırlığının ortaya konması ve bütün bunların asgari ücretliler başta olmak üzere emekçilerin alım gücü üzerindeki etkilerinin tüm yönleriyle araştırılması zorunludur. Bu sebeple vergi yükünün kimlerin omuzlarına bindirildiği ve mevcut vergi politikalarının gelir dağılımına etkilerinin ortaya konulması amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve TBMM İçtüzüğü’nün ilgili hükümleri uyarınca Meclis araştırması açılması gerekmektedir.